

Dita Kočová:
Sociolingvistická situace v Extremaduře
(posudek oponenta diplomové práce)

Španělsko je se svou jazykovou pestrostí velmi vhodnou oblastí pro studium vzájemného ovlivňování jazyků, vztahu menšinových a většinových jazyků, hranic mezi jazykem a dialektem a podobně. Největší pozornost bývá v tomto smyslu věnována oblastem katalánským, baskickým, galicijským a andaluským. Extremadura zůstává stranou zájmu. Také proto je předložená práce záslužným počinem – není mi známo, že by se v české hispanistice tomuto tématu někdo podrobněji věnoval. Přitom jazyková situace v této oblasti nabízí celou řadu otázek.

Struktura práce je logická: autorka nejprve vymezuje základní (sociolingvistické) pojmy a pak s jejich pomocí popisuje jazykovou situaci v Extremaduře. Tato část práce pochopitelně vychází ze sekundární literatury, stejně jako následující kapitola *Charakteristika extremadurské španělštiny*. Vlastní autorčin přínos spočívá v sociolingvistickém výzkumu, provedeném formou internetových dotazníků, jímž se snaží ověřit některé tradované charakteristiky jazykové situace v této oblasti.

První, co při čtení práce přiláká autorovu pozornost, je osobní zaujetí, s nímž se autorka tématu věnuje. Měla možnost v oblasti pobývat a je zřejmé, že téma pro ni není jen suchým vědeckým objektem. Autorčino nadšení dává zapomenout na některé nedostatky, které v práci jsou.

Z obsahového hlediska je třeba ocenit, že se autorce podařilo přesně definovat některé základní otázky spjaté s tímto jazykovým prostorem, totiž: jak vymezit jazykové varianty, jimiž se v této oblasti mluví, a přihlédnout přitom k aspektům čistě jazykovým, ale i ostatním (společenským, politickým atd.); jak se mění vnímání těchto variant obyvateli této oblasti; v čem se Extremadura liší od jiných španělských oblastí, o kterých je v jazykových otázkách slyšet daleko více? Při přemýšlení o těchto otázkách pracuje autorka s poměrně rozsáhlou sekundární literaturou; nezanedbatelná část z ní pochází z různých internetových serverů (k tomu se ještě vrátím). Při práci s sekundární literaturou prokazuje autorka nadhled a zachovává si rozumný odstup.

Jak již bylo řečeno, nejpodstatnějším vlastním přínosem je internetový průzkum. Autorka sama uvádí, že se nepodařilo získat dostatečně velký vzorek, takže se jedná spíše jen o anketu, která naznačuje některé tendence, ale nemůže nabídnout hodnotná data. Přesto se domnívám, že některé získané údaje dobře ilustrují nejednoznačný postoj obyvatel Extremadury k tamním jazykovým variantám. Pokud by se však autorka chtěla tomuto tématu dále věnovat, musela by metodologicky i kvantitativně svůj výzkum značně upravit a rozšířit.

Než se dostanu k některým konkrétním námětům k diskusi při obhajobě, musím konstatovat, že vadou na kráse předložené práce je velké množství chyb v české interpunkci a i některé další jazykové nedostatky (je možné, že některé jsou dány chvatem při přípravě definitivní verze práce). Autorce se při parafrázování španělské sekundární literatury někdy nedaří vyhnout vlivu španělštiny na češtinu (*Lingvistická situace v Extremaduře* (s. 20), *koncept sociolingvistiky* (s. 10); někdy jde o celé syntaktické konstrukce).

Náměty k obhajobě:

- Jak již bylo řečeno, autorka pracovala s celou řadou internetových zdrojů. Velmi často se stává, že se bojovníci za uchování nebo obnovení určité jazykové varianty řídí spíše přáním či srdcem než racionálními argumenty. Jaká část internetových stránek věnovaných jazykové situaci v Extremaduře je takto aktivistických? Které autorka považuje za odborně nejserióznější?
- Vadou mnoha dialektologických příruček je, že pracují s poměrně starým materiálem. Je jazyková situace, kterou autorka na základě studia sekundární literatury předkládá čtenáři, opravdu odrazem aktuálního stavu?
- Některé pasáže autorčina výkladu (s. 73 a jinde) mohou vyvolat dojem, že diskuse o extremadurské normě se často mění v diskusi o pravopisu, což by samozřejmě bylo zcela zjednodušující.
- Mohla by autorka stručně shrnout, v čem se podle jejího názoru sociolingvistická situace v Extremaduře liší od stavu v jiných částech Španělska?
- Zajímavý je autorčin výklad (s. 14-15) o „high“ a „low“ jazykových variantách. Lze podle jejího názoru tuto teorii aplikovat na dichotomii spisovný/standardní x nespisovný/hovorový jazyk ve španělštině, případně v češtině?

Celkově se domnívám, že předložená práce splňuje požadavky kladené na diplomovou práci a doporučuji ji k obhajobě.

V Praze 8. září 2009

PhDr. Petr Čermák, Ph.D.

